

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

privind protejarea patrimoniului cultural imaterial

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I: Dispoziții generale

Art. 1 - (1) Prezenta lege stabilește cadrul general necesar pentru identificarea, documentarea, cercetarea, protejarea, conservarea, promovarea, transmiterea și revitalizarea elementelor patrimoniului cultural imaterial, caracteristică definitorie a comunităților umane, ca factor de coeziune socială și de dezvoltare economică.

(2) Prezenta lege vizează doar componentele genuine ale patrimoniului cultural imaterial, nu transpunerile în spectacol și/sau festival.

(3) Prezenta lege nu poate fi folosită, în întregime sau în parte, de nicio persoană fizică ori juridică pentru a obține protecția unui element al patrimoniului cultural imaterial prin intermediul actelor normative care reglementează proprietatea intelectuală sau dreptul de autor.

Art. 2 - În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos se definesc după cum urmează:

a) patrimoniu cultural imaterial – totalitatea practicilor, reprezentărilor, expresiilor, cunoștințelor, abilităților – împreună cu instrumentele, obiectele, artefactele, spațiile culturale asociate și timpul consacrat acestora – pe care comunitățile, grupurile sau, după caz, indivizii le recunosc ca parte integrantă a patrimoniului lor cultural și sunt certificate de specialiștii în domeniile etnologice;

b) expresii culturale tradiționale: – forme de manifestare ale creativității umane cu exprimare materială, orală, sincretică; – forme de artă a cuvântului și expresii verbale

tradiționale; – forme de exprimare muzicală și cinetică – dansuri, cântece, jocuri de copii și jocuri sportive;

c) structuri ale culturii tradiționale: – ritualuri, sărbători, obiceiuri, credințe, etnoiatrie, cunoștințe despre natură și univers;

d) ocupații tradiționale;

e) termeni tradiționali cu valoare documentară pentru identitatea comunităților;

f) forme ale creației tradiționale în domeniul tehnic – meșteșuguri și tehnologii;

g) *Tezaur Uman Viu* – titlul onorific ce poate fi conferit acelor persoane care sunt recunoscute de comunitate și certificate de specialiștii în domeniile etnologice drept creatoare și transmițătoare de elemente ale unui domeniu al patrimoniului cultural imaterial, în forma și cu mijloacele tradiționale nealterate;

h) zone intangibile – areale în care elemente genuine ale patrimoniului cultural imaterial se păstrează în mod adecvat.

Art. 3 - (1) Patrimoniul cultural imaterial este transmis din generație în generație, recreat în permanență de comunități și grupuri umane, în interacțiune cu natura și istoria lor, conferindu-le acestora un sentiment de identitate și continuitate, contribuind, în același timp, la promovarea respectului față de diversitatea culturală și creativitatea umană.

(2) Interpreții, păstrătorii și transmițătorii secvențelor patrimoniului cultural imaterial nu au calitatea de autori ai elementelor-tip, ci de performeri ai unor variante personalizate.

(3) Performerul unei variante personalizate are drept de proprietate viageră doar asupra acesteia.

Art. 4 - Principalele caracteristici ale patrimoniului cultural imaterial sunt:

- a) caracterul anonim al originii creației;
- b) transmiterea, cu precădere, pe cale informală;
- c) păstrarea, în special, în cadrul familiei, grupului și/sau al comunității;
- d) delimitarea după criteriile: teritorial, etnic, religios, vârstă, sex și socioprofesional;
- e) realizarea, interpretarea ori recrearea în interiorul grupului și/sau al comunității, cu respectarea normelor, formelor și tehnicilor tradiționale;
- f) existența unor modele abstracte concretizate într-o multitudine de variante.

CAPITOLUL II: Expresiile culturale tradiționale

Art. 5 - (1) Expresiile culturale tradiționale sunt rezultatul activității de creație a unei comunități umane cu caracteristici culturale coerente care permit delimitarea față de alte comunități.

(2) Expresiile culturale tradiționale cuprind:

- a) creația orală exprimată în forme verbale – povestea, basmul, snoava, legenda, balada, cântecul epic, lirica rituală și nerituală, teatrul popular, orația, descântecul, ghicitoarea, proverbul și altele asemenea;
- b) creația orală exprimată în forme nonverbale – melodia vocală, instrumentală sau vocal-instrumentală, dansul și altele asemenea;
- d) creația exprimată în forme materiale, denumite produse meșteșugărești – obiecte, instrumente, unelte și instalații – ori realizată în forme de expresie plastică și/sau grafică – desenul, modelul decorativ.

(3) Expresiile culturale tradiționale pot fi exprimate și sub forma unor rețete, tehnici și tehnologii sau instrucțiuni de preparare ori pregătire a unor alimente, substanțe chimice, materiale de construcție, textile ori altele asemenea.

Art. 6 - (1) În cazul în care pentru un domeniu al patrimoniului cultural imaterial sau pentru o ocupație din cadrul expresiilor culturale tradiționale există, în România, persoane percepute de comunitatea lor ca singurele capabile să realizeze acele expresii culturale în forma și cu mijloacele tradiționale nealterate, acele persoane primesc titlul de *Tezaur Uman Viu*.

(2) Titlul de *Tezaur Uman Viu* este viager și se acordă de către Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial.

(3) Titlul de *Tezaur Uman Viu* poate fi retras de către Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial în cazul în care se constată că persoana deținătoare nu mai îndeplinește criteriile în baza cărora i-a fost acordat.

Art. 7 - Statul român, prin Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, ca și prin toate celelalte instituții cu atribuții în domeniile patrimoniului imaterial, are următoarele obligații și responsabilități:

a) să protejeze, să conserve și să promoveze patrimoniul cultural imaterial de pe teritoriul național, în toate formele sale de exprimare și manifestare, fără nicio discriminare;

b) să elaboreze strategii de conservare și, după caz, de salvagardare a elementelor patrimoniului cultural imaterial;

c) să sprijine instituțiile, organismele, persoanele cu competențe în domeniile patrimoniului cultural imaterial, precum și comunitățile și indivizii care păstrează elemente patrimoniale;

d) să încurajeze constituirea, la nivel local și/sau zonal, a unor comisii consultative, de expertiză, care să sprijine autoritățile în implementarea strategiilor, măsurilor și programelor pentru protejarea și conservarea patrimoniului cultural imaterial;

e) să sprijine inițiativele, proiectele, programele de cercetare, protejare și conservare a patrimoniului cultural imaterial, de identificare și promovare a păstrătorilor, transmițătorilor și creatorilor reprezentativi, realizate de institute de specialitate, instituții și organisme cu atribuții în domeniu;

f) să medieze și să încurajeze colaborarea dintre specialiști, instituțiile cu atribuții în domeniu – indiferent de subordonare – și păstrătorii de elemente aparținând patrimoniului cultural imaterial;

g) să asigure strategiile și mijloacele financiare necesare dezvoltării cercetării fundamentale în toate domeniile de exprimare a patrimoniului cultural imaterial, în colaborare cu alte instituții și organisme cu atribuții în domeniu;

h) să creeze condiții adecvate de protejare, conservare, transmitere și promovare a elementelor patrimoniului imaterial la nivel național și internațional;

i) să inițieze și să încheie acorduri, protocoale sau alte forme de colaborare între Ministerul Culturii și Patrimoniului Național și Ministere de resort din alte state în care există comunități de vorbitori ai limbii române și ai dialectelor acesteia, în scopul cercetării și protejării patrimoniului cultural imaterial;

j) să protejeze elementele de patrimoniu cultural imaterial împotriva oricăror exploatări abuzive – ideologice, comerciale, publicitare sau de altă natură – menite să distorsioneze caracteristicile fundamentale ale acestora, să le persifleze, parodieze, să le devalorizeze;

k) să protejeze elementele de patrimoniu cultural imaterial împotriva pirateriei sau a oricărui alt tip de prejudiciu;

l) să inițieze încheierea de acorduri, protocoale sau alte forme de colaborare între Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, institutele de cercetare cu atribuții în domeniul patrimoniului cultural imaterial și cu alte instituții ale statului, în scopul asigurării educației pentru patrimoniul cultural imaterial;

m) să recunoască drept reprezentative pentru patrimoniul cultural imaterial din România, elementele inventariate sub formă de Repertoriu de către Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial;

n) să sprijine protejarea, conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial *in situ*, prin delimitarea și declararea zonelor intangibile definite la Art. 2 lit. h).

CAPITOLUL III: Măsuri de protejare a patrimoniului cultural imaterial

Art. 8 - (1) Identificarea și conservarea manifestărilor de viață culturală tradițională a comunităților – reprezentând un demers științific sistematic, coordonat de către specialiști în domeniile patrimoniului cultural imaterial – se face prin adoptarea următoarelor măsuri:

a) elaborarea de strategii și programe de salvagardare a elementelor patrimoniului cultural imaterial;

b) stabilirea de criterii de identificare și evaluare, standarde și metodologii de conservare precum și mijloace de promovare a elementelor de patrimoniu imaterial.

Art. 9 - Măsurile de protejare a patrimoniului cultural imaterial prevăzute de prezenta lege nu se aplică:

a) rezultatelor însușirii abuzive a creației tradiționale, prin care specimene reprezentative au fost preluate, prelucrate, introduse în circuitul culturii populare de consum și depersonalizate;

b) creațiilor imprimate pe diverse suporturi, multiplicare și exploatate abuziv prin mass media, deformând sensul și/sau expresiile originale ale elementelor patrimoniului cultural imaterial;

c) produselor care au ca sursă de inspirație motive emblematice aparținând patrimoniului cultural imaterial național.

Art. 10 - În termen de 120 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național elaborează Programul național de protejare a patrimoniului cultural imaterial, care se aprobă prin ordin al Ministrului.

CAPITOLUL IV: Instituții și organisme cu atribuții în domeniul patrimoniului cultural imaterial

Art. 11 - Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, structură fără personalitate juridică, de pe lângă Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, aflată sub autoritatea forurilor tutelare are atribuții de coordonare a activităților de protejare și promovare a patrimoniului cultural imaterial, desfășurate în baza politicilor culturale ale Ministerului.

Art. 12 - Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial elaborează Programul național de salvagardare și promovare a patrimoniului cultural imaterial în vederea aprobării de către Ministerul Culturii și Patrimoniului Național.

Art. 13 - (1) Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial stabilește criteriile necesare inventarierii patrimoniului cultural imaterial de pe teritoriul României;

(2) Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial semnalează Ministerului Culturii și Patrimoniului Național orice modificare pe care o consideră necesară, referitoare la conținutul Repertoriului de patrimoniu cultural imaterial.

Art. 14 - Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial propune și pregătește, în colaborare cu Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, precum și cu alte instituții, organisme și specialiști cu atribuții în domeniu, din țară și din străinătate, dosarele de candidatură a României pentru Listele UNESCO de patrimoniu cultural imaterial al umanității, potrivit legislației în vigoare.

Art. 15 - (1) Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial elaborează Repertoriul patrimoniului cultural imaterial de pe teritoriul României;

(2) Repertoriul reprezintă inventarierea elementelor de patrimoniu imaterial și structurarea lor pe criterii stabilite de către Comisie;

(3) Repertoriul patrimoniului cultural imaterial va fi modificat, completat sau actualizat, ori de câte ori Comisia va găsi acest lucru necesar;

(4) La elaborarea, modificarea, completarea sau actualizarea criteriilor și a conținutului Repertoriului patrimoniului cultural imaterial, Comisia poate colabora cu orice persoană, instituție sau organism, în condițiile prevăzute de lege;

(5) Repertoriul patrimoniului cultural imaterial va fi publicat pe suport de hârtie și, după caz, electronic, în scopul diseminării lui către instituții cu atribuții în domeniu (mediu academic și universitar, muzee de profil, centre culturale județene, așezăminte culturale), precum și către organismele internaționale, sau orice alte instituții și organisme competente.

(6) Repertoriul va fi publicat pe site-ul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național.

Art. 16 - (1) Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial stabilește normele și Regulamentul pentru declararea zonelor intangibile definite la Art. 2 lit. h).

(2) Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial poate colabora cu orice persoană, instituție sau organism, din țară sau din străinătate, în vederea stabilirii criteriilor și Regulamentului prevăzute la alin. (1).

Art. 17 - Normele și Regulamentul prevăzute la Art. 16 alin. (1) se aprobă prin Ordin al Ministrului Culturii și Patrimoniului Național.

Art. 18 - (1) Componenta Comisiei naționale pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial se stabilește prin ordin al Ministrului Culturii și Patrimoniului Național.

(2) Comisia are un număr impar de membri, dintre care unul este președinte.

(3) Durata mandatului membrilor Comisiei este de 5 ani.

(4) După expirarea mandatului Comisiei, membrii acesteia pot fi renumiți pentru cel mult încă un mandat succesiv având aceeași durată.

(5) Numirea și, respectiv, revocarea membrilor Comisiei, se face de către Ministrul Culturii, și Patrimoniului Național, în condițiile legii.

Art. 19 - (1) Organizarea, funcționarea și atribuțiile Comisiei naționale pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial se stabilesc prin ordin al Ministrului Culturii și Patrimoniului Național, în conformitate cu prevederile prezentei legi.

(2) Membrii Comisiei naționale pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial vor primi o indemnizație pentru fiecare ședință ordinară, reprezentând 20% din indemnizația lunară a unui Secretar de stat.

Art. 20 - În instituțiile specializate în domeniul patrimoniului cultural imaterial se organizează arhive neconvenționale de folclor, în care sunt colecționate, inventariate și conservate cele mai importante piese din domeniu, prin fixare pe orice fel de suport material.

Art. 21 - În vederea organizării evidenței științifice specifice, instituțiile ce au în administrare arhive neconvenționale conținând elemente ale patrimoniului cultural imaterial au următoarele obligații:

- a) să respecte criteriile științifice naționale și internaționale de apreciere a valorii și de alcătuire a documentelor de patrimoniu cultural imaterial;
- b) să alcătuiască întregul sistem de cartoteci și de fișe solicitat de metoda științifică prin care s-a operat pentru identificarea fiecărui element al patrimoniului cultural imaterial;
- c) să asigure condiții optime de conservare și de protejare a fiecărui document purtător al unui element de patrimoniu cultural imaterial, pentru evitarea degradării fizice și a utilizării frauduloase;
- d) să elaboreze și să pună în aplicare programe periodice pentru cercetarea stadiului în care se află elementele aparținând patrimoniului cultural imaterial;
- e) să publice lucrări științifice privind rezultatele studiilor fundamentale din domeniu;
- f) să sprijine proiectele care stimulează interesul tinerilor pentru domeniul patrimoniului cultural imaterial.

Art. 22 - Așezămintele culturale din subordinea Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, precum și celelalte tipuri de așezăminte culturale de la nivel județean și local sunt factori importanți de implementare a strategiei naționale pentru patrimoniul cultural imaterial și îndeplinesc următoarele atribuții în domeniu:

- a) încurajează programele și proiectele care au drept scop protejarea, conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial *in situ*;
- b) colaborează constant cu persoanele și comunitățile păstrătoare ale elementelor de patrimoniu imaterial în scopul protejării de exploatări abuzive de orice fel;
- c) colaborează între ele în domeniul patrimoniului cultural imaterial, în limitele specifice de competență, prin elaborarea, după caz, de proiecte comune, de consultări reciproce, prin organizarea de întâlniri între specialiști și altele asemenea;
- d) pot iniția, elabora, în funcție de specificul fiecăruia, proiecte și programe de conservare și punere în valoare a elementelor de patrimoniu cultural imaterial la nivel național și/sau internațional.

CAPITOLUL V

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 23 - Încălcarea dispozițiilor prezentei legi atrage, după caz, răspunderea civilă, administrativă, materială, disciplinară, contravențională sau penală.

Art. 24 - Constituie încălcare a prezentei legi deformarea constantă a sensurilor de bază ale elementelor de patrimoniu imaterial făcută în scopuri de câștig material sau de inducere a unor tendințe ideologice.

Art. 25 - În termen de 90 de zile de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Ministerul Culturii și Patrimoniului Național va emite, cu avizul Comisiei naționale pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial:

- a) Normele de protejare ale patrimoniului imaterial
- b) Normele privind contravențiile și infracțiunile

Art. 26 - Pe data intrării în vigoare a prezentei legi, legea nr. **26 din 29 februarie 2008** privind protejarea patrimoniului cultural imaterial, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 168 din 5 martie 2008, se abrogă.

Acest proiect de lege a fost adoptat de Camera Deputaților în ședința din
_____, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (1) din Constituția României,
republicată

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
ROBERTA ALMA ANASTASE

Acest proiect de lege a fost adoptat de Senat în ședința din _____, cu
respectarea prevederilor art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE SENATULUI
DAN MIRCEA GEOANĂ